

Asia: VN/6984/2021

Ehdotus kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartaksi

Lausunnonantajan lausunto

Mikä on näkemyksenne tiekartan tavoitteista ja toimenpiteistä yleisesti?

Suomen Kestävyyspaneeli kiittää mahdollisuudesta lausua työryhmän ehdotuksesta kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartasta.

Tiekartassa on ansiokkaasti otettu kestävä kehitys ekologiselta, taloudelliselta, sosiaaliselta ja taloudelliselta ulottuvuudeltaan toiminnan tavoitteeksi. On hyvä, että tiekartassa on todettu, että kaikkien neljän ulottuvuuden tulee olla huomioituina, jotta kulttuurimatkailun kestävyttä voidaan arvioida. Kestävän kehityksen kannalta ekologinen kestävyys tulisi kuitenkin huomioida läpäisevästi kaikissa toimissa ensisijaisena, koska se planetaaristen rajojen huomioimisena asettaa rajat kaikelle ihmistoiminnalle. Kun näin tehtäisiin, tiekartta perustuisi vahvan kestävyiden ajatukselle. Kun näin ei ole, tiekartta edustaa kestävyysajattelussaan heikkoa kestävyttä, joka ei ole riittävä kestävyysmurroksen tavoittelemiseksi.

Johdanto-osassa on hyvin todettu, että kulttuuri voi olla kestävä kehityksen ajurina ja mahdollistajana matkailun kautta ja itse matkailun muutosvoimana kestävämmäksi. Tiekartassa ei kuitenkaan osoiteta kattavasti keinoja näiden tavoitteiden toteuttamiseksi.

Dimensioista kulttuurinen ja sosiaalinen kestävyys muun muassa kulttuurisensitiivisyytenä, kulttuuristen oikeuksien huomioimisena ja paikallisten vaikutusmahdollisuutena sosiaalisen vierailukestävyiden vahvistamiseksi on eritelty hyvin. Kulttuurimatkailun resurssien käytön tehokkuuden ja elinkelpoisuuden näkökulmasta on hyvä, että tiekartassa on nostettu esille yhteistyö luonto-, ruoka-, hyvinvointi-, koulutus- ja luksuspalveluiden matkailupalvelujen kanssa. Tämä voi osaltaan tukea matkailun palvelujen tarjoajien sosiaalista kestävyttä pidentämällä matkailusesonkia.

Taloudellinen kestävyys painottuu tiekartassa kulttuurimatkailutoiminnan kasvun tavoitteluun. Tässä ei ole otettu huomioon lainkaan sitä, että kaikki matkailu ja siihen liittyvät palvelut ovat osa kulutusyhteiskuntaa, jossa ylikuluttaminen tuottaa ympäristöongelmia. Tämä koskee myös digitaalisten palveluiden ympäristövaikutuksia. Siten ekologisen kestävyuden tavoittelu jää maininnoiksi, eikä tiekartassa osoiteta keinoja sen tavoittelemiseen konkreettisesti muodossa. Tällaisia voisivat olla kulttuurimatkailutuotteiden sisällön määrittäminen siten, että niiden avulla vähennettäisiin matkailun aiheuttamia ympäristöhaittoja, lisättäisiin ymmärrystä ihmisen asemasta luonnon ja sosio-ekologisten systeemien kokonaisuudessa ja vahvistettaisiin ymmärrystä välttämättömyydestä asettua planetaarisiin rajoihin kulttuurimatkailun toimissakin. Käytännössä huomiota kiinnitettäisiin silloin muun muassa matkailutuotteiden liikkumismuotoihin, ruokapalveluihin, luontoarvoihin matkailutuotteissa ja kohteiden ympäristövaikutuksiin sekä kulttuurimatkailuun yhteiskunnallisen kestävyystietoisuuden edistäjänä.

Tiekarttaluonnoksessa on todettu, että koska se koskee kulttuurimatkailua, siinä ei ole erikseen asetettu toimenpiteitä matkailualalle, esimerkiksi liikenteeseen. Tällöin tiekartassa periaatteellisella tasolla mukana oleva kulttuurin hyödyntäminen kestävä kehityksen ajurina ja mahdollistajana jää ilman konkreettisia toimenpide-ehtotuksia. Niitä olisi hyvä tiekarttaan lisätä.

Tiekartassa nostetaan esille ennakoiva ote ja tiedon kerääminen sitä varten. Ympäristövaikutukset tulisi lisätä kulttuurimatkailun mittareihin eri hallinnonalojen välisenä yhteistyönä.

Mikä on näkemyksenne tiekartan tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

-

Kommenttinne luvusta 5.1

-

Kommenttinne luvusta 5.2

-

Kommenttinne luvusta 5.3

-

Kommenttinne luvusta 5.4

-

Kommenttinne luvusta 5.5

-

Millaisena näette oman organisaationne tai edustamanne tahon roolin tiekartan toimenpiteiden toteuttamisessa?

-

Miten arvioisitte tiekartan toimenpiteiden vastuuttamista? Ovatko kaikki keskeiset toteuttajat kunkin toimenpiteen osalta tunnistettu? Mahdolliset toimenpidekohtaiset ehdotuksenne toteuttajien lisäämiseksi tai poistamiseksi?

-

Mahdolliset muut tiekarttaehdotusta koskevat huomionne.

-

Leena Siivonen

Lausunnon antaja on Suomen Kestävyyspaneeli, lausunnon kirjaaja on
Leena KATRIINA Siivonen, Kestävyyspaneelin kanssapuheenjohtaja